

СЛИКАР ЖИВОТА И СВЕТЛОСТИ

Петар
Петровић

Антон Хутер у Уметничкој школи
у Београду (у белом мантилу у средини),
око 1925.

Мосци на Сени, 1928.
приватно власништво

Иако мање познат данашњим ширим слојевима љубитеља ове уметности, Антон Хутер оставио је дубок траг у нашем сликарству. Скроман, кратак и веома посвећен уметнички живот провео је у Београду.

На фотографији ђака Уметничке школе у Београду преко које је превучена патина стара скоро читав век, од њих осморо једино онижи младић у средини, густе тамне таласасте косе, у белом мантилу, не гледа право, већ је поглед усмерио ка слици на штафелају десно, коју је започела његова колегиница са класе. На полеђини фотографије стоји: „Ђаци Уметничке школе у Београду/Антон Хутер у средини у белом мантилу”.

И на другим сачуваним фотографијама из тог времена с младим уметницима из тадашње југословенске државе Антон Хутер скромно стоји по страни, из прикрајка се осмехује, док му је поглед замишљен, скрајнут и уперен у даљину. Скроман по природи, али изразито даровит и вредан уметник, остварио је дело које завређује пажњу.

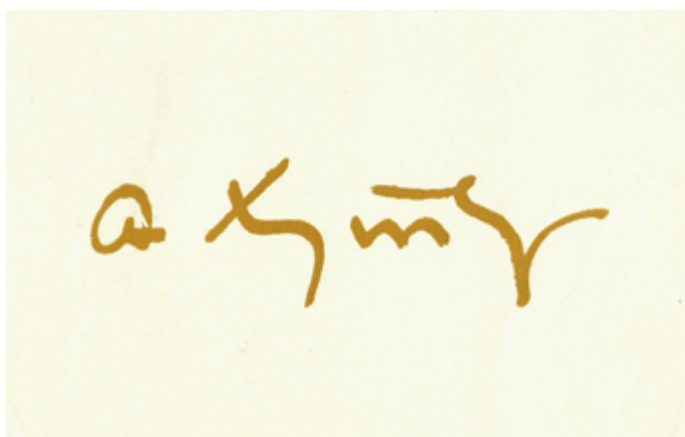
Југословенски уметници
у Луксембуршком парку у Паризу, 1928.
(Хутер први са леве стране)

ПОХВАЛЕ У „ПОЛИТИЦИ“

Рођен је 1905. године у Цриквеници у данашњој Хрватској. Детињство је провео у Трсту, Ријечи и Земуну, где је живео до краја Првог светског рата. Потом с породицом прелази у Београд и 1922. године уписује се у Уметничку школу, коју завршава 1927. Први пут се појављује у нашем ликовном животу већ наредне године, најпре на изложби радова југословенских уметника који су у то време живели и стварали у Паризу, а затим се истиче и у Београду, на Првој јесењој изложби коју је приредило Друштво пријатеља уметности „Цвијета Зузорић“.

Ови наступи су подстицајно деловали на почетке младог сликара и створили осећај сигурности у раду. Резултат је била његова прва самостална изложба у Уметничком павиљону „Цвијета Зузорић“ 1932. године. Похвале критике Тодора Манојловића и Растка Петровића дали су Хутеру ветар у леђа и подстакли га да више ради и чешће излаже, што ће он и чинити све до краја тридесетих година. Редовно је наступао на свим јесењим и пролећним изложбама како Друштва пријатеља уметности „Цвијета Зузорић“, тако и са члановима уметничке групе „Облик“, чији је члан постао 1929. године. Признање за његов рад није изостало: 1935. године понео је ласкаву „Политикину“ награду за ликовну уметност – за слику „Циркус“. Тиме поводом коментатор у овом дневном листу наводи да, иако је у питању тридесетогодишњи београдски сликар, Хутерове слике се већ налазе у неколико музеја, у приватним збиркама у земљи и иностранству, као и да је тренутно „један од најталентованијих и најбољих наших младих сликара“. Слично мишљење изнео је и врсни познавалац сликарства и књижевности Милан Кашанин, када је поводом петнаесте изложбе уметничке групе „Облик“ оценио Хутера као деликатног и скромног младог ствараоца. Тек што је сазрео као сликар, заокруживши пуну деценију излагачког искуства, и тек што се спремао за следећу, већу и бољу самосталну изложбу, шестоаприлско немачко бомбардовање срушило је Хутеров

*На балкону, око 1950.
власништво породице Хутер*

стан-атеље у тадашњој Улици браће Југовића, што му је донело велику тугу и осећај беспомоћности. Зато је ратне године провео повучено, сликајући портрете и градске мотиве претежно из његовог непосредног окружења, у малим калдрмисаним улицама на Косанчићевом венцу, где је тада живео. Одлучује да се 1944. године прикључи партизанима и заједно са Матијом Зламаликом, Стетеном Докићем и другим сликарима и графичарима ради у пропагандном одељењу Врховног штаба на изради плаката, украсних паноа великог формата, маскирног осликавања војног оруђа, авиона...

У послератној Југославији Хутер само условно прихвата социјалистички реализам као модел ликовног израза, али његова осећајна природа није се слагала са схватањима новог реализма, те у тим годинама он није остварио дела онаквог значаја као Ђорђе Андрејевић Кун, његов друг из Уметничке школе и саборац. Стицајем околности, Хутер ће се приближити примењеној уметности, те ће му, као добром цртачу и илустратору, то отворити широко поље деловања. Бројни плакати, позивнице, поштанске марке, новогодишње честитке, илустрације дечјих књига на којима су одрастале нараштаји послератних школараца – све то носи особен Хутеров печат, који се и данас лако препознаје.

Вољени професор

Посебно значајан био је његов педагошки рад. На Академији примењених уметности у Београду од 1948. године био је редован професор на Катедри за графику, где је предавао Цртање, Опрему књиге и Вечерњи акт. Такође је био један од ретких чланова Удружења ликовних уметника који је у свим управама био најчешће биран, што говори о поверењу које су му колеге увек спремно указивале.

Пресек рада после рата начинио је 1952. године, када је са Мирком Почучом приредио заједничку изложбу тридесетак дела, слика и цртежа различитих мотива, али у маниру који подсећа на Хутерова препознатљива дела из тридесетих година. У сумрак свог радног века окреће се искључиво сликању пејзажа, првенствено приморског, чиме ће се појачати уметничко занимање за чисто ликовна решења, која су га у то време све више привлачила. Неколико студија и слика мањих формата из овог раздобља сведоци су једног другачијег, новог сликарског наговештаја који је, нажалост, у свом замаху и еволутивном узлету био нагло прекинут смрћу уметника 1961. године.

Прва посмртна ретроспектива одржана 1962. у Уметничком павиљону „Цвијета Зузорић, на месту где је Хутер први пут излагао, дала је праву, целовиту и садржајну слику уметничког стваралаштва у свим областима. Још једном је истакнуто да је био

чист и истинит сликар, уз то и независан. Ни на кога није личио, његово сликарство одувек је било светло, чисто и разговетно.

Хутерове сликарске вредности ондашња јавност је видела и на великој изложби поводом десетогодишњице од његове смрти, у Ликовној галерији Културног центра у Београду 1971. године. Кроз пресек од готово педесет остварења из свих раздобља јасно се видело да је свој најличнији израз и најбоља остварења дао у четвртој деценији наше уметности и у кругу сликара интимиста. Последње две у низу изложби Антона Хутера одржаних 2015. године – прва с цртежима и илустрацијама у Графичком колективу и друга са сликама у Галерији РТС – само су потврдиле раније изречене оцене његовог дела.

Овај савременик Петра Лубарде, Николе Граовца, Ђорђа Андрејевића Куна, Пеђе Милосављевића и других великих сликара прошлог века, скромно је и савесно до краја радио оно што је највише волео и најбоље умео – сликао, цртао, илустровао, графички обликовао бројне књиге и упоредо био одговоран ликовни педагог. Ненаметљиво али истрајно, Антон Хутер је изградио један личан и особен ликовни свет, пун живота и светлости, по чему ће остати трајно упамћен у историји наше новије уметности прошлог века

УЧЕНИЦИ ЛОТОВИХ НАЧЕЛА

У атељеу париског сликара Андреа Лота (1885–1962), који је студирао вајарство на Академији лепих уметности у родном Бордоу, док је у сликарству заправо био самоук, вештину сликања изучавали су многи уметници српског и, шире, југословенског порекла. Лот би са својим студентима неретко расправљао о питањима, теоријама и законитостима сликарства и слике, што је било ново за наше ђаке који су дошли у Париз са намером да, пре свега, савладају тајне цртачког и сликарског заната. Настојао је да их научи да модерним ликовним језиком извуку најзначајније поуке из богате баштине европског сликарства.

С начелима Лотове школе, у која су на првом месту спадали разумност, дисциплина и доследно спровођење школског програма, у међуратно време упознали су се, између осталих, Сава Шумановић, Момчило Стевановић, Милан Коњовић, Стојан Аралица, Зора Петровић, Миленко Шербан, Лазар Личеноски, Отон Постружник, Сергије Глумац...

Код Лота је учио и Антон Хутер 1928. године, из које потиче и фотографија снимљена у Луксембуршком парку у Паризу. На њој су, поред Хутера (стоји крајње лево), још и сликари Иван Лучев, Станка Лучев-Радоњић, Крсто Хегедушић, Јурај Планчић, Лео Јунк и други

Мршва природа са рибом,
после 1930. Народни музеј у Београду

На њлажи, после 1950,
власништво породице Хутер